

Op misdadige manier had hij zich een hoeveelheid morphine verschaft, die later bleek minstens 700 mgr. te bedragen, maar ook beduidend meer kan zijn geweest, misschien zelfs ongeveer één gram!

Oss, 24 October 1913.

CORN. A. VERBEEK.

MORPHINE-VERGIFTIGING OF COMA DIABETICUM?

Waarschijnlijk heeft menigen met evenveel genoegen als ik het amusante wederwoord van prof. PEL in het laatste nummer van ons *Tijdschrift* gelezen. Het verheugt mij, dat prof. PEL den afstand onzer meeningen niet meer zoo groot acht, al blijft er nog verschil van appreciatie over het gedwongene om twee vergiftigingen naast elkaar aan te nemen, waar een enkele voldoende is den gang van zaken te verklaren.

Met verbazing evenwel heb ik gelezen, dat prof. PEL uit de officieele stukken anamnestiche gegevens put, die pleiten voor een reeds bestaanden diabetes mellitus. Wij, VAN HERWERDEN en ik, die de beide zittingen van de Rechthank en het Hof hebben bijgewoond, hebben een geheel anderen indruk gekregen; wij hebben niets gehoord van *klachten over vermoeidheid en vermagering*; alleen had de overledene reeds sedert jaren nu en dan geklaagd over pijn in den rug bij het werk, en was een ring wat te wijd geworden. Maar pleiten deze vage aanwijzingen voor diabetes?

Intusschen: de zaak is nu voldoende toegelicht; ik kan er verder over zwijgen. Slechts een enkel woord over het verwijt, ais zou ik in deze langzamerhand beroemd geworden strafzaak niet geheel gehandeld hebben, zooals mijn „geloofsbelijdenis” in de aankondiging van het leerboek van ROLL kon doen verwachten. Wel: op ons advies is een tweede scheikundige met het onderzoek belast, werd de hulp van prof. MAGNUS als pharmacoloog en toxicoloog ingeroepen; wij hadden verder het oordeel van twee klinici, nl. vooreerst de uitvoerige verklaring van een man uit de praktijk, den behandelenden geneesheer dr. HOFMAN, en voorts de meening van een klinisch hoogleeraar, prof. TALMA, die machtiging gaf haar in het *officieele* stuk van prof. MAGNUS op te nemen. Met deze uitgebreide expertise in verschillende richtingen kon naar onze opvatting worden volstaan; ik geloof daarmee genoegzaam aangetoond te hebben, dat ook ditmaal gehandeld is naar het beginsel, hetwelk ik in de door prof. PEL aangehaalde woorden heb uitgesproken.

Ten slotte: de aardige anecdote uit den studietijd van prof. PEL leent zich tot een niet-onwelkome slotsom, die tevens verklaart, waarom wij meer waarde hechten aan de „intuïtieve diagnose” van collega HOFMAN dan onze hooggeachte tegenstander: De waarde van deze phantastische bijniercarcinoom-diagnose staat tot die van een op klinische waarneming gebaseerden indruk eener opium (morphine)-vergiftiging als de kennis en ervaring van een ééndaagsch candidaatje in de geneeskunde tot die van een arts die bijna 20 jaar in de praktijk is.

Rotterdam, 27 October 1913.

R. DE JOSSELIN DE JONG.

De zaak is thans naar onze meening van beide zijden voldoende toegelicht.

Redactie.

HET ZOOGENAAMDE YOGHURTPLANTJE.

Het artikel van den heer BOERSMA, landbouwkundige te Rotterdam, behoeft eenige verbetering en aanvulling. Niet alleen kefir-korrels doch verschillende soorten graankorrels en andere materie is bij het publiek, als zgn. yoghurtplantje, uitgangspunt voor de bereiding van yoghurt, daar al deze stoffen, indien zij geruimen tijd in yoghurt gelegen hebben, het vermogen hebben verkregen om melk zuur te maken, doordat aan dergelijke stoffen genoeg blijft aankleven als voedingsbodem voor bacteriën. Het

product, dat dan ontstaat, is dan ook geen kefir, zooals blijkt èn uit de bacteriënflora èn uit de scheikundige samenstelling èn uit de anti-therapeutische werking. Evenmin is het juist, dat met het droge poeder terstond een goede yoghurt ontstaat, die het vermogen heeft yoghurt te maken, hetgeen door prof. BEYERINCK ¹⁾ is aangetoond, en door mijn onderzoek ²⁾ is bevestigd. Beter is de bereiding door dr. STÄRCKE opgegeven met dit verschil, dat men niet drie weken doch slechts drie dagen successievelijk kan overenten. Als uitgangspunt moet men een reïncultuur hebben, hetgeen in ons land met zijn Westersche melkzuurbacteriën, zeer moeilijk is, althans voor het publiek, en alleen bereikbaar, wanneer men iederen dag een zeer groot aantal flesschen ter selectie tot zijne beschikking heeft.

De gunstige werking van yoghurt wordt aan de bacteriënflora niet alleen, doch ook aan het melkzuur toegeschreven. Het praeparaat mag dus alleen de specifieke bacteriën bevatten, een *bepaalden* zuurgraad hebben, terwijl *alkohol praktisch afwezig* moet zijn.

Amsterdam,
28 October 1913.

E. J. SWAAB,
Apotheker-bacterioloog.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen, enz.

Verrichtingen van het centraal laboratorium.

Het verslag van de verrichtingen van het centraal laboratorium ten behoeve van het staatstoezicht op de volksgezondheid gedurende het jaar 1912 bevat in de eerste plaats een mededeeling omtrent een onderzoek naar de ontsmetting door formaldehyde in het laboratorium verricht, waarbij onderling vergeleken werden het toestel van TORRENS, dat van FLÜGGE en dat van LINGNER. De proeven zijn uitvoerig beschreven en de uitkomsten in tabellen weergegeven. Hier moge alleen de slotsom, waartoe dit onderzoek geleid heeft, worden vermeld, nl. dat het toestel van LINGNER de beste bacteriologische uitkomsten heeft opgeleverd en dat dit ook de gelijkmatigste verdeling van formaldehyde in het vertrek gaf. Weliswaar kan dit toestel gemakkelijker dan die van TORRENS en FLÜGGE tot bezwaren aanleiding geven, maar in handen van geoefend personeel, dat met de oorzaak dezer bezwaren bekend is, behoeven zij niet op te treden.

In de bacteriologisch-biologische afdeling werden 9599 onderzoekingen verricht tegen 7404 in 1911. Onderzoek van ziekteproducten op *tuberculose* geschiedde 3250 maal; in 2933 sputa werden 698 maal tuberkelbacillen in de versche praeparaten gevonden, terwijl van de negatieve nog 95 na behandeling met antiformine een positieve uitkomst gaven. In urine werd 251 maal naar tuberkelbacillen gezocht, 36 maal met positief gevolg; in ontlasting 38 maal, waarvan 4 maal positief; pleuravocht 12 maal, éénmaal positief; etter 11 maal, éénmaal positief. Eén inzender van sputum verzocht na te gaan, of de tuberkelbacillen van humanen of bovinen oorsprong waren; na een uitvoerig onderzoek bleek, dat zij tot den *typus humanus* behoorden.

Het aantal onderzoekingen van keel- en neusslijm op *diphtheriebacillen* bedroeg 4955; 1426 leverden een positieve uitkomst op. In 351 gevallen werd behalve de gewone methode van kweken op LOEFFLER-serum ook de door CONRADI en TROCH

1) „Melkzuurgisting in melk” Akademie van Wetenschappen. 26 April 1907.

2) „Gegevens en bijdrage tot de kennis van yoghurt” Akademisch Proefschrift 1909.